

ЛІДЕРСТВО ТА КЕРІВНИЦТВО В УПРАВЛІНСЬКІЙ СФЕРІ

Theoretical aspects of leadership and presidency are considered. The essence of the terms “president” and “leader” is defined and disclosed, a comparison of concepts is described. The advantages and disadvantages of presidency and leadership are analyzed. The importance of combining “leadership” with “social leadership” is substantiated.

«Лідерство і керівництво» – кардинальна проблема психології управління, впродовж її розвитку як самостійної наукової галузі, вона мала різне розуміння і тлумачення. Саме поняття «керівництва» і «лідерства» не ідентичні.

Керівництво – процес управління трудовою діяльністю групи, який здійснюється керівником шляхом соціального контролю і влади на основі адміністративно-правових повноважень. Тобто «керівництво» більшою мірою є соціально-адміністративною характеристикою управління людьми.

Лідерство – процес внутрішньої соціально-психологічної самоорганізації і самоврядування відносин і діяльності членів групи за рахунок індивідуальної ініціативи учасників. Груповий механізм реалізації влади в системі міжособистісних відносин, в основі якого відносини домінування й підпорядкування членів групи, побудовані на авторитеті домінуючої сторони. Отже з цього випливає, що «лідерство» є процесом психологічного впливу та являє собою психологічну характеристику.

Головна якість лідера – чітке бачення мети, яка для інших є нечіткою, або зовсім не уявляється. В той час, як головна якість керівника – реалізація чітко поставленої мети з найменшими витратами.

Виходячи з вищезазначеного можна сміливо зазначити, що «лідерство» - психологічний феномен, а «керівництво» - соціальний. Тобто поняття «лідер» – ширше, ніж «керівник». Керівників призначають, а лідерами стають.

Відмінності між «керівництвом» та «лідерством»:

- керівник володіє формальним статусом, а лідер гласний, або негласний статус;
- керівник за законом має права та обов'язки, лідер може їх не мати;
- для керівника наділена певна система санкцій, лідеру ці санкції не надані;
- керівник несе відповідальність перед законом за стан справ у групі, лідер ж ні;
- керівництво більш стабільне ніж лідерство, його висунення залежить від настрою групи;
- керівник регулює офіційні відносини, а лідер регулює міжособистісні;
- керівник здійснює вплив на своїх підлеглих співробітників використовуючи систему примусових повноважень офіційно-правового, владного характеру тоді, як лідер здійснює вплив на окремих особистостей чи навіть групи завдяки своєму авторитету;
- керівник приймає рішення складно та опосередковано різними обставинами, лідер приймає рішення неофіційно і безпосередньо.

Порівнюючи «лідерство» і «керівництво» бачимо, що керівництво та лідерство є персоніфікованими формами соціального контролю, способами соціально-психологічного впливу з метою досягнення максимального ефекту від діяльності організації. Загалом більшість дослідників не вбачають спільних рис між «лідерством» та «керівництвом». Проте на практиці найчастіше в особі керівника поєднуються, як управлінські так і лідерські якості.

Спільні риси «керівництва» та «лідерства»: мають управлінський статус; можливість застосовувати владу, тобто впливати на поведінку інших людей, або на ситуацію за допомогою різних засобів: авторитету, економічних механізмів і т.д; відповідально ставляться до прийняття рішень; спрямовують в правильному руслі роботу колективу.

Враховавши відмінності та спільні риси «керівництва» та «лідерства», я можу стверджувати, що ідеальний варіант, коли керівник і лідер – одна особа. Тоді група буде працювати, як єдина команда. Але в колективі може скластися ситуація, коли керівник та лідер – дві різні особи. В такому випадку взаємовідносини між ними можуть, гармонізувати життя організації, чи навпаки підвищити рівень конфліктності. На мою думку, так як це дві «сильні» особистості, вони не знаходять спільних точок взаємодії. Але якщо врахувати, що це двоє інтелектуально підкованих людей, то можлива і друга сторона медалі, на основі самоповаги і компромісів все таки знаходяться точки взаємодії.

Отже, сучасний керівник зобов'язаний бути соціальним лідером, який завдяки своїй особистості здійснює лідерський вплив на підлеглих. Виокремлені спільні та відмінні риси аспектів «керівництва» та «лідерства» необхідні для вдосконалення вмінь керівників здійснювати об'єктивно-критичний аналіз власного стилю з метою його доведення до реального лідерства.

Список використаних джерел:

1. Лідерство та керівництво. Навчальний посібник з психології. Соціальна психологія / [Електронний ресурс].– Режим доступу:

https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/icgn/3prishak_psihologiya_ch1/133.html

2. Психологічні особливості керівництва. Посібник психологія управління в організації. Управління людьми /
[Електронний ресурс].—
Режим доступу:https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/icgn/1lesko_psiholog_upravlin_organizaciyi/321.html